

DR. NEPOMUCEN GODLEWSKI (1864-1945)

Dr Nepomucen Godlewski, herbu Gozdawa, urodził się w majątku Utrata dnia 8.12.1865 r. w rodzinie ziemiańskiej o głębokich tradycjach patriotycznych. Był synem Józefa Godlewskiego, łącznika w Powstaniu Styczniowym, i jego żony Antoniny z domu Miśkiewiczówny. Dr Godlewski był wychowany na wsi pod wpływem swego wuja rotmistrza Władysława Miśkiewicza, uczestnika powstania Mierosławskiego /1848 r./ i wojny krymskiej w Legionie Mickiewiczowskim /nazwa późniejsza: Legion Czajkowskiego/. W Powstaniu Styczniowym Władysław Miśkiewicz walczył w randze rotmistrza, a jego bracia Ignacy i Józef w randze poruczników. Po zdaniu matury w Kaliszu (1884), Nepomucen Godlewski ukończył Wydział Medycyny Uniwersytetu Warszawskiego. Jako student został skazany za udział w demonstracji patriotycznej na 2 miesiące twierdzy. Po odbyciu praktyki szpitalnej osiedlił się w pow. wieluńskim w Wieruszowie, gdzie pracując do 1900 r. zyskał obszerną praktykę. Nie zaniedbuje jednak bezinteresownej pracy społecznej i organizuje ochotniczą straż pożarną. Buduje dla tejże straży ze składek publicznych specjalny gmach z salą teatralną, a także łaźnię parową oraz natryski /a było to jeszcze przed powstaniem warszawskiego Towarzystwa Higienicznego/. Po odbyciu uzupełniających studiów w Krakowie, Wrocławiu i Berlinie przeprowadza się do Kalisza, gdzie pracuje w ciągu kilkuletniego pobytu w Szpitalu Św. Trójcy i zajmuje się praktyką prywatną. Jeszcze w okresie studiów zaprzyjaźnił się z Romanem Dmowskim, z którym mieszkał i pod jego wpływem wstąpił do Narodowej Demokracji. Nad działalność polityczną przedkładał jednak bezinteresowną pracę społeczną, którą kontynuował do końca życia. W Kaliszu poza pracą zawodową bierze czynny udział w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym. Jest lekarzem kolonii letnich Tow. Higienicznego, współpracuje w organizacji Kasy Pożyczkowej, jest inicjatorem założenia polskiej fabryki koronek pod firmą L. Kindler z udziałem przedstawicieli miejscowej inteligencji. W życiu politycznym Kalisza bierze żywy udział początkowo w tajnych kółkach, a po ogłoszeniu konstytucji, jawnie już w czasie wyborów organizuje manifestacje itp. W r.1905 przenosi się do Konina na stanowisko lekarza szpitalnego. Jest w dalszym ciągu czynny we wszelkich poczynaniach społecznych politycznych i ekonomicznych. Bierze gorący udział, popierając Dmowskiego, w wyborach do "Dumy", jest inicjatorem i organizatorem polskiej szkoły średniej w Koninie, w której wykładała bezinteresownie język francuski jego żona Jadwiga. Dr Godlewski zakłada też Macierz Szkolną. Wkrótce po przybyciu do Konina zostaje członkiem Rady Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej. Działalność ta nie dała się ukryć przed władzami rosyjskimi. Wytoczono mu proces polityczny o zdradę stanu i skazano na półtora roku twierdzy, którą to karę odsiedział w więzieniu w Kaliszu.

I-wsza wojna światowa /1914-1918/ zastaje go w Koninie, gdzie jako kierownik szpitala leczy bezpłatnie przeszło rok jeńców niemieckich tj. Polaków i Rosjan. W 1916 r. przenosi się na wieś do kupionego przed wojną majątku Częstków, pow. Konin, gdzie mieszka i praktykuje aż do czasu wyrzucenia przez Niemców w czasie II wojny światowej /1940/. Poza pracą zawodową i pracą nad doprowadzeniem do kultury warsztatu rolnego, pracuje społecznie jak poprzednio. Po pierwszej wojnie światowej pomaga w założeniu schroniska w Kazimierzu Biskupim dla dzieci robotników w Łodzi /osobiście po nie jeździł do Kalisza/, a następnie sprawował nad nimi bezpłatną opiekę lekarską aż do czasu zlikwidowania tschroniska. Organizuje straż ogniową we wsi parafialnej Dobrosołowo i do końca życia jest jej prezesem. Bierze czynny udział w organizacji mleczarni udziałowej w Kleczewie, obliczonej na przerób 2.500 litrów mleka dziennie. Nie sposób wymienić tu wszystkich placówek ekonomicznych, w których powstanie był zaangażowany jak: Tow. "Pług Parowy" przy Cukrowni Gosławice, Zjednoczone Fabryki Terpentyny "Terebentin", Syndykat Rolniczy Kaliski, "Rolnik" w Strzałkowie, Gorzelnia w Golinie, Bank Ludowy w Koninie,

itd. Tam, gdzie kierownictwo stało na wysokości zadania - placówki ostały się i rozwijały znakomicie. Myślą jego było uzdrowienie stosunków ekonomicznych w kraju, a przede wszystkim na wsi, przez wyeliminowanie zbyt drogiego pośrednictwa za pomocą zasady działania wspólnego czyli spółdzielni.

Wyrzucony przez Niemców z majątku Czastków, zamieszkuje we wsi Dobrosołowo, /pow. Konin/, gdzie będzie przebywał i pracował do końca życia kontynuując działalność społeczną na miarę możliwości. W pierwszym rzędzie pomocy tej doznają jeńcy w obozach koncentracyjnych i wojennych, często ludzie dla niego i jego rodziny zupełnie obcy i nieznani. Olbrzymią liczbę swoich pacjentów nie tylko leczył darmo, ale często dodawał im pomoc pieniężną lub pomoc w naturaliach. Również leczył darmo ludzi wywłaszczonych przez Niemców.

Doczekał się końca okupacji niemieckiej. Zmarł pracując do ostatnich dni życia. Jeszcze w dniu ostatnich swych imienin, tj. 16 maja 1945 r. wyjeżdża do chorych i przyjmuje ich w domu. Złożony niemocą zostaje natychmiast przewieziony do szpitala powiatowego w Koninie, gdzie mimo serdecznej i troskliwej pomocy i opieki kolegów, umiera dnia 22 maja 1945 r.

Życie rodzinne

W r. 1904 dr Godlewski żeni się z Jadwigą z domu Porowską, a w 1905 r. rodzi się najstarsza córka Aleksandra Godlewska. W 1910 r. rodzi się druga córka Maria, następnie w 1913 r. syn Władysław. Najmłodsza córka Wanda urodziła się w 1920 r. w majątku w Czastkowie. Aleksandra Godlewska (1905-1969) była jedną z pierwszych kobiet, która w Odrodzonej Polsce uzyskała wyższe wykształcenie rolnicze i dyplom inżyniera kończąc studia rolnicze w Cieszynie. Jeszcze przed wybuchem wojny i po wkroczeniu Niemców praktycznie zarządzała majątkiem Czastków. Oskarżona o sabotaż została karnie skierowana do pracy w gospodarstwie przydzielonym Niemcom. Po II wojnie światowej była krótko Dyrektorem Technikum Rolniczego w Grzybnie, a potem, jako pracownik Biura Urządzeń i Melioracji Rolnych w Poznaniu współprojektowała słynny ongiś kombinat rolny Manieczki.

Druga córka Jadwigi i Nepomucena Godlewskich Maria Vetulani, urodzona 16.10.1910 roku w Koninie, ukończyła gimnazjum Anny Jagiellonki w Kaliszu oraz roczny kurs języka francuskiego na Sorbonie w Paryżu. Następnie w grudniu 1938 r. ukończyła Akademię Stomatologiczną w Warszawie, uzyskując dyplom lekarza dentysty. Równocześnie kształciła się w Warszawie jako wokalistka u Ady Sari i u profesora Orłowa. W r. 1939 zdała egzamin konkursowy w Polskim Radiu i została zaangażowana jako solistka w I programie Radia Warszawskiego. W tym samym terminie została przyjęta na praktykę lekarsko-dentystyczną do Akademii Stomatologicznej w Warszawie. Wybuch wojny uniemożliwił wyjazd i podjęcie pracy w Warszawie. Została więc w Czastkowie, gdzie w czasie wakacji pracowała tymczasowo jako lekarz dentysta w gabinecie lekarskim swego ojca. W czerwcu 1940 r. przeprowadziła się na plebanie do Dobrosołowa, na propozycję proboszcza Andrzejewskiego, któremu groziło zajęcie plebanii na szkołę niemiecką. Proboszcz odstąpił jej 2 pokoje. W jednym był gabinet lekarsko-dentystyczny, w drugim zamieszkała ze swą pomocnicą lekarską. Dr Godlewski i córka Maria /lek. stomatolog/ pracowali jako lekarze Ubezpieczalni Społecznej we wspólnym gabinecie. Oboje także darmo leczyli ludzi wysiedlonych przez Niemców. Mieli również pacjentów prywatnych, ale dochody w większości przeznaczali na paczki żywnościowe dla jeńców przebywających w obozach koncentracyjnych i w obozach wojskowych /jeńcy często się do nich zwracali z prośbą o pomoc żywnościową/. Pracowali również na rzecz Ruchu Oporu /rozprzestrzeniając tajne ulotki wiadomości i rozkazy/. Po wojnie zamieszkała w Gnieźnie, a od roku 1948 w

Poznaniu, gdzie podjęła pracę lekarsko-naukową w Akademii Medycznej, gdzie była zatrudniona przez kolejnych 14 lat, uzyskując w roku 1952 doktorat nauk medycznych. Pracę lekarską kontynuowała do 80 roku życia, początkowo w lecznictwie otwartym jako lekarz szkolny (przez rok) a następnie jako specjalista chirurg-stomatolog w ZOZ Poznań-Wilda, wreszcie we własnym gabinecie lekarskim.

Władysław Godlewski /trzeci potomek dr. Godlewskiego/ urodził się w Koninie dn.24.11.1913 r. Ukończył gimnazjum w Kaliszu, a następnie studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu A. Mickiewicza, gdzie uzyskał tytuł inżyniera. W r.1939 jako oficer 17 Pułku Ułanów został ranny w bitwie między Łęczycą a Walewicami. Wzięty z pola walki przez wojsko niemieckie, ale opatrzony zbyt późno, bo dopiero trzeciego dnia, zmarł z wykrwawienia. Jego praca dyplomowa „Charakterystyka czołowych stadnin koni półkrwi w powiecie konińskim na tle miejscowych warunków hodowlanych” napisana pod kierunkiem prof. Tadeusza Vetulaniego została pośmiertnie opublikowana w Rocznikach Nauk Rolniczych i Leśnych (1947).

Najmłodsza córka Godlewskich Wanda, urodzona 22.10.1920 r. w Czastkowie, została oskarżona przez Niemców na początku wojny /w 1939 r./ o sabotaż i skierowana za karę na 3 miesiące ciężkiej pracy fizycznej, gdzie nadszarpnęła zdrowie. Następnie pracowała jako asystentka w Kleczewie /pow. Konin/ u lekarza niemieckiego z pochodzenia Ukraińca. Pomagała lekarzowi w gabinecie i jeździła z nim do chorych. Zaraziła się od chorej na szkarlatynę i zmarła w szpitalu w Koninie.

Dr Nepomucen Godlewski wraz z żoną Jadwigą z domu Porowską oraz z dziećmi spoczywają na cmentarzu parafialnym w Dobrosołowie wśród dawnych sąsiadów i pacjentów.

Żyjący zstępni dra Nepomucena Godlewskiego

Syn Marii z Godlewskich Vetulani i Tadeusza Vetulani, profesora i kierownika Katedry Hodowli Szczegółowej Zwierząt Akademii Rolniczej w Poznaniu, Zygmunt Vetulani urodzony w Poznaniu 12.9.1950 r. ukończył w Poznaniu Liceum nr 1, a następnie studia matematyczne w UAM oraz studia romanistyczne na Wydziale Filologicznym UAM oraz studia doktoranckie na Uniwersytecie Warszawskim. Obronił pracę doktorską z zakresu podstaw matematyki /Uniwersytet Warszawski/. Ożenił się 3.10.1980 r. z asystentką Instytutu Romanistyki UAM, Grażyną Małgorzatą z domu Świerczyńską (becnym profesorem zwyczajnym, kierownikiem Zakładu Językoznawstwa Romańskiego i Badań Polrównawczych). Zygmunt Vetulani habilitował się w roku 1990 na wydziale Neofilologicznym UAM w zakresie lingwistyki komputerowej. Od 1996, profesor nadzw. UAM, a od 2004 profesor nauk technicznych w zakresie informatyki. Kierownik Zakładu Lingwistyki Informatycznej i Sztucznej Inteligencji.

dr Agnieszka Vetulani, pracownik naukowy UAM, urodziła się 30.03.1981 /po zamążpójściu Vetulani-Cęgiel; trójka dzieci: Zofia, Maria, Tadeusz Cęgiel/.

Druga córka, Maria Vetulani urodziła się 9.09.1996, studentka UAM, trenuje szermierkę w KU AZS UAM, drużynowy mistrz Polski senierek we florecie za rok 2016.

Zygmunt Vetulani

Dr Nepomucen Godlewski, jego żona Jadwiga, oraz czwórka dzieci: Aleksandra, Maria, Władysław oraz Wanda są pochowani w grobie rodzinnym na Cmentarzu Parafialnym w Dobrosławowie, pow. koniński.